

1. Welkom door de voorzitter van de COVM De Peel

Er wordt een kort voorstelrondje gehouden.

2. Vaststelling agenda en ingekomen stukken

De heer Kwast maakt excuses voor de late verzending van een van de stukken. In Gilze-Rijen is gisteren informatie gedeeld die invloed heeft op het Luchthavenbesluit. Daarom is gisteravond ook aan de leden van de COVM De Peel een brief gestuurd. Nadere informatie hierover volgt onder agendapunt 5.

Op de agenda ontbreekt het onderwerp doel van de voorlichtingsgroep en deelnemers. De voorzitter stelt voor om hier onder de rondvraag op terug te komen.

De secretaris laat een presentielijst rondgaan en verzoekt de aanwezigen om aanvullende gegevens in te vullen wanneer gebruik wordt gemaakt van de aansluitende rondleiding op de vliegbasis.

3. Verslag vorige vergadering, 30 oktober 2019

Op pagina 3 onder punt 7 staat dat een aantal nog in te vullen documenten vandaag op de agenda zou staan: het huishoudelijk reglement, informatie over de voorlichtingsgroep en een regeling voor de vervanging van leden.

De voorzitter zal ervoor zorgen dat deze acties voor de volgende keer worden uitgevoerd.

Er wordt voorgesteld om een ***actielijst van het verslag toe te voegen***. De voorzitter zegt dit toe.

De heer Kwast deelt naar aanleiding van het verslag mee dat de vorige vergadering is geïnformeerd naar de kosten voor het huren van accommodatie. Hiervoor is inmiddels een regeling van kracht die inhoudt dat er een vergoeding geldt tot 200 euro per vergadering die bij de secretaris moet worden aangekondigd.

4. Voorstellen eventueel nieuwe leden en toevoegen van leden (bijv. milieu organisaties(ingebracht door de heer Houba) Voorstel tot openbaar maken van de (beperkte) gegevens van de leden op de COVM-website

De voorzitter verwijst naar de eerdere opmerking die onder agendapunt 3 is gemaakt over vervanging van leden.

Voor het openbaar maken van de gegevens van leden op de COVM-website wordt toestemming gevraagd om naam, telefoonnummer en e-mailadres te publiceren. Dit kan middels een formulier dat aan de leden is verstrekt.

Een van de leden vraagt waarom deze gegevens relevant zijn.

Dit betreft een standaard procedure die ook bij andere COVM's wordt toegepast.

Het voorstel vanuit de vergadering is om een interne lijst rond te sturen, zodat de medeleden bekend zijn.

De voorzitter zegt dit laatste toe, maar wijst erop dat het om twee verschillende zaken gaat.

Er wordt opgemerkt dat op de websites van de andere COVM's alleen naam, functie en organisatie staan vermeld.

De voorzitter stelt voor dat er **een lijst komt met alle gegevens van de leden voor de leden en dat de externe lijst wordt beperkt tot naam, functie, organisatie en een centraal telefoonnummer en e-mailadres.**

De deelnemers zijn hiermee akkoord.

Tijdens de vorige vergadering heeft de heer Houba de suggestie gedaan om vertegenwoordigers van drie natuurbeschermingsorganisaties lid te maken van deze COVM. Hij denkt hierbij aan de natuur en milieu federatie Limburg, de Brabantse milieufederatie en de stichting werkgroep behoud De Peel. Deze zijn hiertoe graag bereid.

Vanuit de vergadering wordt deze oproep door een aantal leden van harte ondersteund. Op deze manier ontstaat er een volwaardige commissie waarin alle belangen zijn vertegenwoordigd. Er wordt echter ook betoogd dat dit mede afhankelijk is van het doel van de COVM is.

De heer Kwast kent de regionale situatie niet helemaal, maar hij betwijfelt of de genoemde organisaties de enige zijn die belangrijke belangen in de regio vertegenwoordigen. Hij stelt voor om dit nader te bespreken.

Er wordt gememoreerd dat het onderwerp tijdens de vorige vergadering aan bod is gekomen en het idee was dat defensie actie zou ondernemen om eventueel mensen te benaderen die geïnteresseerd waren. Het feit dat deze drie organisaties zich kandidaat willen stellen, zou in principe voldoende draagvlak moeten zijn.

De heer Hardenbol zit in elke COVM en weet dat er overal een vertegenwoordiger van een milieufederatie aanwezig is. Hij stelt voor om te beginnen met de Brabantse milieufederatie die ervaring heeft in de andere COVM's. Als één organisatie onvoldoende is, kunnen meerdere organisaties worden benaderd.

De heer Houba wijst erop dat deze COVM zich in twee provincies bevindt. Hij weet dat de Brabantse milieufederatie al iemand naar voren heeft geschoven voor deze taak.

Iemand spreekt de hoop uit dat de drie verenigingen zich kunnen bundelen, omdat zij allemaal dezelfde belangen hebben.

Het voorstel is om bij de organisaties te informeren wie zij naar voren schuiven als vertegenwoordiger bij de COVM.

De voorzitter stelt voor om als eerste de **Brabantse milieufederatie, mede namens de Limburgse milieufederatie uit te nodigen voor de volgende keer De secretaris zal dit op zich nemen.**

5. Korte toelichting rondleiding LBK

De heer Demmers geeft een toelichting op het bezoek aan de kazerne en legt uit hoe laat mensen waar worden verwacht. Vervolgens zal een korte presentatie worden gegeven over de geschiedenis van vliegbasis De Peel en zal worden verteld welke activiteiten op de kazerne plaatsvinden. Hierna zal de daadwerkelijke rondleiding volgen.

6. Toelichting op de klachtenprocedure defensie

a. Toelichting op oefening swift blade.

De heer Hardenbol geeft een uitleg over de klachtenprocedure. Elke vliegbasis heeft een klachtenprocedure systeem waarbij de omwonenden direct via een website (www.defensie.nl) hun vragen en klachten kunnen invullen op een klachtenformulier. Ook kan een telefoonnummer worden gebeld waarna een antwoordapparaat kan worden ingesproken met zo veel mogelijk informatie. In de andere COVM's wordt jaarlijks een overzicht verstrekt van alle klachten met betrekking tot militaire vluchten, dus deze zal ook hier worden verspreid. De rapportage gaat ook naar de staatssecretaris. In de rapportage wordt vermeld welke vraag of klacht is ingediend door wie (postcode) met een terugkoppeling aan de klager. Een radarsysteem helpt bij de klachten in de analyse welke vlucht het betreft.

De heer Houba wijst erop dat de klachttelefoon niet permanent bemand is en illustreert dit aan de hand van een voorbeeld. Hij pleit ervoor dat reële klachten snel en adequaat worden opgepakt.

De heer Hardenbol denkt dat in de meeste gevallen klagers tevreden zijn met de terugkoppeling. Dit neemt niet weg dat ze niet altijd tevreden zijn over de resultaten en dat het altijd kan gebeuren dat iemand te lang moet wachten omdat er een keer iets mis gaat. Als er een klacht over schade wordt ontvangen, gaat deze naar de defensie schadecommissaris die elke schade onderzoekt en oordeelt of defensie verantwoordelijk gesteld kan worden.

Iemand memoreert dat de heer Kwast eerder heeft gesteld dat oefeningen met helikopters binnen het vliegveld zouden worden uitgevoerd. Spreker is veehouder en woont binnen de contouren van het vliegveld en verzoekt om vooraf duidelijk te maken wanneer oefeningen worden gehouden.

Een vraag is of de ***klachten jaarlijks of tweejaarlijks worden geagendeerd en besproken.***

De voorzitter zegt dit toe.

a. Toelichting op oefening swift blade

De heer Kwast zegt dat in de communicatie over het Luchthavenbesluit De Peel eerder is gesteld dat het helikoptergebruik op De Peel ongeveer blijft zoals het nu is. De oefeningen beperken zich niet uitsluitend tot het terrein van de luchthaven. De luchtmacht plant voor april een oefening van enkele dagdelen op De Peel.

Vervolgens gaat de heer (maj.) Lemmens, de projectleider, nader in op de oefening swift blade. Deze vindt plaats van 14 april tot en met 1 mei 2020 vanaf de vliegbasis Gilze-Rijen. Het gaat om een defensie brede oefening, georganiseerd door het Defensie Helikopter Commando (DHC) en wordt medegeorganiseerd door België 35 helikopters zullen deelnemen aan de oefening die in Nederland en in België plaatsvindt. 28, 29 en 30 april zal vliegbasis De Peel worden aangedaan. Er zullen vanuit acht landen vertegenwoordigers naar Nederland en België komen om vlieg oefeningen uit te voeren. 14 april wordt gestart op vliegveld Gilze-Rijen. In week 17 vinden de oefeningen alleen in België plaats. Het gaat om de grootste oefening die het DHC tot nu toe heeft georganiseerd. Er wordt samengewerkt met gemeenten en er is een directe communicatielijn tussen gemeenten en Defensie en met de Veiligheidsregio's.. De aanval op vliegbasis De Peel vindt plaats in de middag van 28 april tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Op 29 april vindt op vliegbasis Gilze-Rijen de VIP-dag plaats. Hiervoor is het wenselijk dat er zo weinig mogelijk vliegtuigen staan. In de ochtend van 30 april worden de militairen op De Peel weer opgehaald en dit zal in een zo'n kort mogelijk tijdsbestek gebeuren. 's Middags is de oefening afgelopen.

Mevrouw Broekman is verantwoordelijk voor de communicatie op Gilze-Rijen en meldt dat de komende weken de omgeving van Gilze-Rijen en De Peel goed geïnformeerd wordt over de oefening in april. Om mensen te bereiken, zullen zo veel mogelijk communicatiemiddelen worden ingezet en wordt voorgesteld om op 30 april een kijkmoment te organiseren waarvoor de COVM en ook de directe burens uitgenodigd zullen worden. In verband met de beperkte capaciteit is er ruimte voor 150 mensen.

Er wordt geïnformeerd of er restricties zijn gedurende de oefening qua hoogte, landing en afstand.

De heer Lemmens licht toe dat de vlieghoogte over gebouwen niet echt van toepassing is, omdat in principe niet over gebouwen zal worden gevlogen. Waar dit onvermijdelijk is, zal dit op gepaste hoogte gebeuren. Het gaat om een tactisch scenario en het afzetten van mensen wordt zo snel en efficiënt mogelijk gedaan.

Een vraag is of dergelijke oefeningen ook zijn uitgevoerd toen er nog geen COVM was en wat er nu wezenlijk anders wordt gedaan.

De heer Lemmens stelt dat het niet de eerste oefening op vliegbasis De Peel is, maar het is wel de eerste keer dat er een oefening van deze omvang wordt gedaan. Er is voor gekozen om de communicatie zelf te zoeken in plaats van af te wachten of er klachten komen. Hierdoor kan de omgeving zelf invloed uitoefenen door vragen te stellen.

Iemand informeert naar het verschil in geluid tussen jachtvliegtuigen en helikopters.

Een advies is om ook gemeenten buiten de eerste invloedscirkel van de COVM Gilze-Rijen en De Peel te informeren.

Mevrouw Broekman zegt dat het om veel oefengebieden gaat en er wordt geprobeerd om alle gebieden te bereiken. **Zij zal de COVM een aantal links sturen met informatie over vlieghoogtes.**

Een spreker spreekt zijn verbazing erover uit dat de COVM wordt gebruikt voor communicatie waarbij er vanuit wordt gegaan dat dit wordt doorgesproken met de achterban.

De voorzitter wijst erop dat reeds is toegezegd om aan het eind van de vergadering te spreken over het doel van de COVM. Hij concludeert dat er in ieder geval een akkoord is voor een bewonersbijeenkomst.

De heer Kwast denkt dat de COVM niet buiten de communicatie moet worden gehouden en dat het wellicht handig kan zijn voor de verschillende partijen om gezamenlijk op te trekken in voorlichtingsactiviteiten.

De voorzitter vult aan dat in de eerste vergadering is gesproken over communicatie en participatie en dat (vooraf) informeren een essentieel onderdeel voor de COVM is.

Mevrouw Maas meent dat deelgenoot zijn nog niet medeplichtig maakt. Informatievoorziening aan inwoners acht zij heel belangrijk. Helmond is ook tegenstander van reactivering van De Peel, maar zij is er een voorstander van om op de hoogte gehouden te worden.

De voorzitter concludeert dat de aanwezigen geïnteresseerd zijn in een bezoek op 30 april.

7. Voorbereiding luchthaven besluit: stand van zaken

a. Belevingsvlucht F35 en F16

De heer Kwast gaat in op de brief die pas gisteravond is verzonden. Met betrekking tot het Luchthavenbesluit Gilze-Rijen is vertraging ontstaan, zowel in het proces als inhoudelijk qua impact op de omgeving. Een van de hoofdbezwaren van de omgeving is de reserveveld functie voor de jachtvliegtuigen. Als er groot onderhoud plaatsvindt op de vliegbases Leeuwarden en Volkel wordt uitgeweken naar andere vliegbases. De woonkernen Molenschot en Hulten pleiten voor het opheffen van de reserveveldfunctie. De luchtmacht heeft echter een algemene krapte voor het opereren met jachtvliegtuigen en dit is een reden voor het voornemen om vliegbasis De Peel te reactiveren. Op het moment dat het Luchthavenbesluit De Peel een feit is, kan de reservering op Gilze-Rijen vervallen. De staatssecretaris heeft gisteren in Gilze-Rijen met bestuurders en omwonenden gesproken en heeft een brief aan de COVM geschreven om de voorbereidingen van het Luchthavenbesluit Gilze-Rijen op een laag pitje te zetten en eerst te bekijken of het lukt om de vliegbasis De Peel te reactiveren. Uit de brief blijkt dat de reactivering van De Peel niet is ingezet om de reserveveldfunctie op Gilze-Rijen te laten vervallen. De reactivering van De Peel wordt ingegeven door het algemene gebrek aan geluidsruijme voor jachtvliegtuigen. Het gebruik van De Peel zal door het vervallen van de functie op Gilze-Rijen niet toenemen. Nu duidelijk is dat de Luchthavenbesluiten Gilze-Rijen en De Peel niet meer parallel zullen lopen, is het zeker dat 1 november 2021 niet gehaald zal worden. De staatssecretaris zal daarom de Kamer een wetsvoorstel voorleggen om deze geldigheidstermijnen van de aanwijzingsbesluiten militaire luchtvaartterreinen te verlengen.

Er wordt opgemerkt dat 1 november 2021 een fatale datum was, omdat hierna de beschikbare geluidsruijme zou vervallen.

De heer Kwast erkent dat volgens de nu geldende regeling bij het ontbreken van een Luchthavenbesluit op 1 november 2021 de aanwijzing voor het luchthaventerrein zal vervallen. Het wetsvoorstel is erop gericht om deze termijn te verlengen.

De heer Van Veen wijst op de speciale positie van de mensen in het Ke-gebied waarin de gemeenten Venray en Gemert-Bakel al veel hebben geïnvesteerd. Het pleidooi is om deze mensen goed bij het proces te betrekken.

Binnen de provincie Brabant is een wisseling van GS gaande waarin de stikstofdiscussie wellicht in een ander perspectief komt waardoor Defensie meer in de knel kan komen dan bij het huidige beleid. Is Defensie er van op de hoogte dat luchthaven Maastricht noodlijdend is en dat de contourruimte hier eventueel mogelijkheden biedt en is dit meegenomen in de overweging om De Peel te reactiveren?

Een derde vraag is of de belevingsvlucht kan worden gecombineerd met een bewonersavond.

De heer Kwast stelt met betrekking tot de 40 Ke-contour dat het isolatieprogramma dat is onderbroken toen de vliegbasis niet meer werd gebruikt, weer zal worden opgestart. Vervolgens wordt conform de motie Eijsink onderzocht of de bestaande geluidsisolatie bij het hogere geluidsniveau van de F35 nog voldoende geluidsdemping biedt.

Recent heeft een gesprek plaatsgevonden met twee Brabantse gedeputeerden en de staatssecretaris waarbij een van de gedeputeerden heeft opgeroepen om tijdig met cijfers over stikstof te komen en hierover in overleg te treden met de provincie. Defensie zal deze op korte termijn aan de provincie overhandigen.

Er komt een alternatievenstudie met overwegingen om De Peel te reactiveren. Hierin wordt Maastricht niet genoemd.

Er zal zeker bekeken worden of de belevingsvlucht gecombineerd kan worden met een bewonersavond.

Er wordt geïnformeerd naar de nieuwe termijn na verlenging van november 2021 en de stand van zaken met betrekking tot de planning van de m.e.r.

De heer Kwast memoreert dat de vorige keer een verlenging van twee jaar is gevraagd. Wat de termijn nu zal zijn, is nog niet bekend. **De COVM zal hiervan goed op de hoogte worden gehouden.**

In maart a.s. zal de reactienota gereed zijn. De gedeputeerden hebben gevraagd of deze in conceptvorm uitgebracht kan worden. Het meest praktische zou zijn om deze met de COVM te bespreken. Of de planning van de m.e.r. wordt gehaald is niet zeker, maar de ter inzagelegging was in ieder geval niet in de zomer gepland.

Vanuit de vergadering wordt gevraagd om een geactualiseerde tijdlijn.

De voorzitter concludeert dat dit is toegezegd.

Het is moeilijk voor te stellen dat de reserveveldfunctie in Gilze-Rijen niet nodig is, maar dat het vervallen hiervan voor De Peel geen gevolgen zal hebben.

De heer Kwast legt uit dat de staatssecretaris vorig jaar juni heeft gezegd dat Defensie de bestaande geluidsruimte van De Peel wil behouden en benutten, maar die niet wil vergroten. Daar houdt Defensie zich aan.

**8. Uitvoeren van een MKBA (maatschappelijke kosten en baten analyse)
(ingebracht door de heer Houba)**

De heer Houba licht toe bij dit soort operaties tegenwoordig vaak een MKBA wordt uitgevoerd. Hij pleit ervoor om te bekijken of onderdelen hiervan geïmplementeerd kunnen worden in de m.e.r.-procedure. Hierbij denkt hij aan zaken als gezondheidseffecten en de negatieve effecten voor bedrijven en omwonenden.

Een aanvulling vanuit de vergadering is dat er een rapport is over geluid rond Nederlandse burgerluchthavens waarbij wordt ingegaan op een gezondheidsmonitor van de GGD. Zou dit ook toegepast kunnen worden bij militaire vliegbases?

De heer Kwast stelt dat gezondheid in de m.e.r. aan de orde komt. Concrete gevolgen voor gezondheid zijn over het algemeen moeilijk vast te stellen. Defensie sluit met het ministerie van IenW aan bij de gezondheidsmonitor van de GGD. Economische gevolgen voor bedrijven zullen zeker de aandacht hebben.

Geadviseerd wordt om voor een totaalplaatje ook de luchtmeetstations mee te nemen.

De heer Kwast licht toe dat een geluidsmetnet in de reactienota terugkomt.

De heer Hardenbol licht toe dat het RIVM in heel Nederland een luchtkwaliteitsmeetnet heeft uitgerold. De resultaten kunnen worden bekeken op www.luchtkwaliteitmeetnet.nl.

Tot slot wordt de kwaliteit van gewassen onder de aanvliegroutes onder de aandacht gebracht.

Bij Rotterdam Airport is een MKBA uitgevoerd. Wellicht kunnen onderdelen hiervan worden gebruikt voor De Peel.

De heer Kwast zegt dat hier eventueel aandacht aan kan worden besteed, maar hij verwijst ook naar de concept reactienota en verzoekt met Defensie mee te kijken.

9. Onderzoek naar de werkelijke geluidsbelasting rondom De Peel na mogelijke reactivering (ingebracht door de heer Houba)

De heer Houba heeft gevraagd om een indicatief onderzoek naar de werkelijk gemeten geluidscontouren en deze gegevens te projecteren op de vastgestelde 40 Ke-contouren voor

De Peel. Deze vraag wordt ingegeven om een beeld te krijgen wat de omgeving te wachten staat met reactivering van De Peel.

De heer Kwast wijst op metingen in Leeuwarden en Volkel waarbij piekbelastingen worden gemeten. Op bepaalde punten wordt via metingen gecontroleerd of de berekeningen van Defensie in orde zijn. De geluidsmetingen zijn op dit moment tekort in gebruik om hier vergaande conclusies aan te verbinden.

Voor het daadwerkelijke geluid is de belevingsvlucht bedoeld die in voorbereiding is.

De heer Hardenbol kan nog niet concreet aangeven wanneer deze zal plaatsvinden. Op de vraag van de voorzitter om de vlucht op 30 april te houden, stelt hij dat er nog een aantal veiligheidsaspecten uitgezocht moet worden.

De heer Kwast zegt dat bij de belevingsvluchten boven Leeuwarden en Volkel zo veel mogelijk de gebruikelijke vliegpatronen zijn gevolgd. Daarnaast wil Defensie met betrokkenen bespreken wat een goed tijdstip is om deze vlucht uit te voeren.

10. Volgende vergadering

De voorzitter stelt voor om voor een volgende datum de oefening af te wachten. Hij zal hierna met een datum komen.

Hieraan wordt toegevoegd dat de reactienota in ieder geval gereed moet zijn, omdat deze wordt geagendeerd voor de volgende vergadering.

11. Rondvraag

De heer Houba gaat er vanuit dat het rapport van de commissie Remkes ook van toepassing is op de militaire luchtvaartsector. Daarnaast verzoekt hij dit soort rapporten op de website van de commissie te plaatsen.

Hij vraagt aandacht voor een uitspraak van de Rechtbank Limburg van 13 januari 2020 over nadeelcompensatie voor een luchtruimwijzigingsbesluit en verzoekt om dit document ook op de website te plaatsen.

De commissie m.e.r. heeft een advies uitgebracht op 22 oktober over luchtbasis De Peel. Dit stuk hoort wat de heer Houba betreft ook op de website.

De voorzitter stelt voor dat de heer Houba deze stukken schriftelijk aan de secretaris doorgeeft.

De heer Houba refereert aan het huishoudelijk reglement dat over de begroting spreekt. Deze is nog niet met de COVM gedeeld en de vraag is of leden recht hebben op een vergoeding van kosten.

De secretaris meldt dat er een regeling is voor iedereen die niet ambtshalve aanwezig is. Er is een vaste jaarvergoeding en een vergoeding per bijgewoonde vergadering. ***De secretaris zal deze regeling met de commissie delen.*** De vergoedingen worden eenmaal per jaar uitgekeerd.

Het doel van de COVM zal voor de volgende vergadering worden geagendeerd.

Er wordt geïnformeerd naar de procedure van Defensie voor vragen vanuit de bevolking.

De heer Kwast noemt als eerste aanspreekpunt de secretaris van de COVM. Vanaf juni a.s. is er ook een e-mailadres beschikbaar.

De voorzitter sluit de vergadering.

Actiepuntenlijst COVM vergadering de Peel 13 februari 2020.

Actie punt	Actie	Actienemer	Afgedaan
130220/1	het huishoudelijk reglement, informatie over de voorlichtingsgroep en een regeling voor de vervanging van leden.	voorzitter iom defensie	
130220/2	<i>actielijst van het verslag toe te voegen</i>	secretaris	
130220/3	<i>lijst met alle gegevens van de leden voor de leden en dat de externe lijst wordt beperkt tot naam, functie, organisatie en een centraal telefoonnummer en e-mailadres.</i>	secretaris	
130220/4	<i>Brabantse milieufederatie, mede namens de Limburgse milieufederatie uit te nodigen voor de volgende keer De secretaris zal dit op zich nemen.</i>	secretaris	
130220/5	<i>klachten jaarlijks of tweejaarlijks worden geagendeerd en besproken.</i>	secretaris	
130220/6	<i>de COVM een aantal links sturen met informatie over vlieghoogtes.</i>	DHC	
130220/7	<i>de COVM informeren ten aanzien van planning en tijdlijn</i>	defensie	
130220/8	<i>De volgende stukken worden aan de secretaris gezonden en op de site geplaatst</i> - advies commissie mer. - een uitspraak van de Rechtbank Limburg van 13 januari 2020 over nadeelcompensatie voor een luchtruimwijzigingsbesluit. - rapport van de commissie Remkes	Dhr Houba biedt deze stukken aan aan de secretaris. Deze plaatst ze op de site	
130220/9	Informatie ten aanzien van vergoedingsregeling	secretaris	
130220/10	<i>Het doel van de COVM zal voor de volgende vergadering worden geagendeerd.</i>	Secretaris/defensie	